

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

כ"ו באב התשפ"א
4 באוגוסט 2021

חוזר גופים מוסדיים 2021-9-11
סיווג: כללי

הוראות לעניין בחירת קופת גמל - עדכון

בתוקף סמכותי לפי סעיף 20(ג) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן - **חוק קופות גמל**), להלן הוראותיי:

1. כללי

בשנת 2016 נכנס לתוקפו חוזר גופים מוסדיים 2016-9-8 (3.7.2016) (להלן – **החוזר**), בעקבותיו נערכו שני הליכים לקביעת קרנות נבחרות. ערב כניסת החוזר לתוקפו נשלט שוק קרנות הפנסיה החדשות על ידי חמש קרנות פנסיה גדולות שנתח השוק מהפקדות ונכסים שלהן עמד על כ-95% ו-97%, בהתאמה.

במהלך השנים שחלפו מכניסת החוזר לתוקף כאמור, אנו עדים לתחילתה של מגמה מבורכת בשוק קרנות הפנסיה החדשות, שהביאה לכך שהקרנות הנבחרות שזכו בהגנת יונוקא בשל היותן בעלות נתח שוק מזערי בהפקדות, החלו להיות גורם תחרותי ואטרקטיבי וכתוצאה מכך הגדילו את חלקן בכמות המצטרפים, וכן החלו להגדיל את חלקן בנתח השוק מסך ההפקדות והנכסים, מהלך שטרם מוצה. במקביל, אנו עדים להליכי מיזוג שונים בשוק קרנות הפנסיה אשר תוצאתו היא צמצום מספר השחקנים בשוק.

לאור השינויים האמורים בשוק ולקראת פרסום ההליך לקביעת קרנות נבחרות, נקבע בחוזר שההגנה הניתנת בהתאם לסעיף 4(ג) תותאם למצב השוק הנוכחי. ההגנה המוצעת תהיה מדורגת ותקבע עדיפות שונה בין השחקנים הקיימים לבין שחקנים פוטנציאליים חדשים.

בנוסף, תוקן החוזר ונקבעו בו קריטריונים נוספים על פיהם רשאי מעסיק לערוך מכרז לבחירת קרן ברירת מחדל.

2. הוראות

בחוזר יבואו השינויים המפורטים בתיקוני מהדורה, בנספח לחוזר זה.

3. תחולה

א. הוראות חוזר זה יחולו על כל המעסיקים במשק והחברות המנהלות של קופות גמל לקצבה ושל קרנות השתלמות.

ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות חוזר זה לא יחולו לגבי קופה שנגבים בה דמי ניהול לפי הוצאות בפועל לרבות לעניין הפקדת תשלומים, צירוף עמיתים ובחירה של קופה כאמור על ידי מעסיק כקופת ברירת מחדל.

4. תחילה

תחילתן של הוראות חוזר זה מיום פרסומו.

ד"ר משה ברקת
הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון

נספח

כ"ז בסיוון התשע"ו
3 ביולי 2016

חוזר גופים מוסדיים 2016-9-8
סיווג: כללי

הוראות לעניין בחירת קופת גמל - תיקון

בתוקף סמכותי לפי סעיף 20(ג) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן - **חוק קופות גמל**), להלן הוראותיי:

1. כללי

סעיף 20(א) לחוק קופות גמל קובע כי עובד הזכאי להצטרף כעמית לקופת גמל, לפי כל דין או הסכם, לרבות הסכם קיבוצי, או להמשיך ולהיות עמית בקופת גמל כאמור, רשאי לבחור, בכל עת, כל קופת גמל המיועדת למטרה של קופת הגמל כאמור, והכל בכפוף להגבלות על צירוף עמיתים שנקבעו בתקנון קופת הגמל ולהגבלות על הפקדת כספים על פי סעיף 22 לחוק קופות גמל. עוד נקבע כי מעסיקו של עובד כאמור לא יתנה את תשלום הכספים לקופת הגמל בעד עובדו ואת שיעור ההפקדה בעדו בכך שיופקדו בקופה מסוימת, בסוג מסוים של קופות או בקופה שיבחר העובד מתוך רשימה מסוימת של קופות, והכל אף אם נקבע אחרת בדין או בהסכם.

סעיף 20(ב) לחוק קופות גמל קובע כי מעסיק רשאי להפקיד תשלומים בעד עובד שלא בחר קופת גמל, על אף שניתנה לו הזדמנות לעשות כן, לקופת גמל שנקבעה בדין או בהסכם או מכוחם. בסעיף 20(ג) נקבע כי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון רשאי לתת הוראות לביצוע סעיף זה.

בשל מאפיינים ייחודיים לבחירת קופת גמל על ידי עובדים, ובכלל זה מורכבות התחום, חלוף הזמן ממועד ההצטרפות לקופת הגמל ועד למועד מימוש הזכויות בעת הפרישה לפנסיה, נטייה לדחות את ההחלטה בנושא החיסכון הפנסיוני והעדפה של צרכי ההווה על פני צרכי העתיד - עובדים רבים במשק מצטרפים לקופת ברירת המחלף שנקבעה לגביהם. משכך, ישנה חשיבות רבה לכך שקופת הגמל שנקבעה כקופת ברירת מחלף, תיתן מענה מיטבי, ככל הניתן, לצרכי העובדים בשים לב לתכליותיו של החיסכון הפנסיוני, תוך מזעור שקילתם של שיקולים זרים בהליך בחירתה.

נוסף על כך, יש עובדים, אשר לגביהם לא נקבעה בדין או בהסכם או מכוחם קופת גמל לצורך הפקדת התשלומים בשלהם. משכך, יש מקום לקבוע הוראות לעניין קופת גמל אשר אליה יופקדו התשלומים בעבור עובדים אלה, אשר לא בחרו בקופת גמל לאחר שניתנה להם הזדמנות לעשות כן.

חוזר זה קובע הוראות לעניין אופן בחירת קופת ברירת מחלף ואת התנאים הנדרשים מחברה מנהלת של קופת גמל אשר מצרפת לשורותיה עמיתים בהתאם להוראות סעיף 20(ב) לחוק.

"**המועד הקובע**" – 1 בנובמבר 2016; ואחת לשלוש שנים החל מיום 1 בנובמבר 2018;
 "**העברת ניהול מרצון**" – כמשמעותה בסעיף 41 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-
 2005;

"**כיסויים ביטוחיים**" – כיסויים המפורטים בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"ג-2013;
 "**צד קשור**" – כהגדרתו בתקנה 1 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012;
 "**קופת ברירת מחדל**" – קופת גמל שנקבעה בדין או בהסכם, או מכוחם, לצורך הפקדת תשלומים לפי סעיף 20(ב) לחוק קופות גמל, במקרה שבו עובד לא בחר בקופת גמל אחרת לאחר שניתנה לו הזדמנות לעשות כן.

3. צירוף עובד שלא מילא טופס הצטרפות והפקדת תשלומים בעבורו

א. חברה מנהלת של קופת גמל לא תאפשר הפקדת תשלומים של מעסיק בשל עובד שלא מילא טופס הצטרפות לקופת הגמל שבניהולה ולא תאפשר צירוף של עובד כאמור לקופת הגמל אלא בהתקיים אחד מהתנאים הבאים:

- 1) קופת הגמל היא קרן ברירת מחדל נבחרת שנקבעה לפי הוראות סעיפים 4 עד 6 לחוזר זה.
- 2) קופת הגמל היא קופת ברירת מחדל שנבחרה בהליך תחרותי בהתאם לתנאים שבסעיפים 7 עד 11 לחוזר זה.
- ב. מעסיק יפקיד תשלומים בעד עובד שלא בחר בקופת גמל, לאחר שנתן לו הזדמנות לעשות כן, לאחת מאלה:
 - 1) קרן ברירת מחדל נבחרת שנקבעה לפי הוראות סעיפים 4 עד 6 לחוזר זה.
 - 2) קופת ברירת מחדל שנבחרה בהליך תחרותי בהתאם לתנאים שבסעיפים 7 עד 11 לחוזר זה.

4. קרן ברירת מחדל נבחרת

- א. לפני המועד הקובע, יקבע הממונה שתי קרנות פנסיה חדשות מקיפות לפחות, שכל אחת מהן תהווה קופת גמל ברירת מחדל (להלן – **קרן ברירת מחדל נבחרת**).
- ב. לצורך קביעת קרן נבחרת ברירת מחדל לפי סעיף קטן (א), יקבע הממונה תנאים וקריטריונים, לרבות המועד והאופן שבו חברה מנהלת של קרן פנסיה מקיפה רשאית להגיש שיעורי דמי ניהול מרביים מיתרה צבורה ומהפקדות שתגבה מעמיתים, אם תיקבע כקרן ברירת מחדל נבחרת.
- ג. קריטריונים לבחירת קרן ברירת מחדל נבחרת ייקבעו באופן שייתן יתרון לקרנות פנסיה שנתח השוק של כל אחת מהן מתוך סך ההפקדות לקרנות הפנסיה החדשות המקיפות, בשנה שקדמה למועד הקובע, עומד על 10% או פחות, תוך מתן יתרון מוגבר לקרנות פנסיה שנתח השוק שלהן עומד על 5% או פחות, בהתאם למנגנון שיקבע בהליך.

ד. נתחי השוק כאמור בסעיף קטן (ג) ייבחנו בשני המועדים הבאים במצטבר:

1) בשנה הקלנדרית שקדמה למועד הקובע;

2) בחציון הראשון שקדם למועד הקובע.

הייתה או צפויה להיות לחברה המנהלת יותר מקרן פנסיה אחת בניהולה כתוצאה מהעברת ניהול מרצון, שכבר ארעה או שצפויה להיכנס לתוקפה עד למועד הקובע, אגב הליך מיזוג, יחושב נתח השוק בגינה, לעניין שני מועדי החישוב האמורים, ביחס לכל הקרנות החדשות המקיפות כאמור.

5. שיעור דמי ניהול של קרן ברידת-מחדל נבחרת

- א. שיעור דמי הניהול שתגבה חברה מנהלת של קרן ברידת-מחדל נבחרת מעמיתים שיצורפו אליה החל מהמועד הקובע וכל עוד היא קרן ברידת-מחדל נבחרת, למעט עמיתים שיצורפו אליה לפי הסכם קופת ברירת מחדל שנבחרה בהתאם להוראות סעיף 7 לחוזר זה (להלן - עמיתים חדשים), לא יעלה על שיעורי דמי הניהול שנקבעו בהליך קביעת קרן ברידת-מחדל נבחרת לפי סעיף 4(ב).
- ב. על אף האמור בסעיף קטן (א) ובכל חוזר אחר, שיעורי דמי הניהול שתיגבה חברה מנהלת מעמית חדש שצורף אליה במהלך התקופה שבה היא נקבעה כקרן ברידת-מחדל נבחרת, יהיו בתוקף למשך 10 שנים לפחות ממועד הצטרפותו לקרן.

6. הודעה על קביעת קרן ברידת-מחדל נבחרת

- א. הממונה יפרסם באתר האינטרנט של אגף רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון הודעה על קביעת קרנות ברידת-מחדל נבחרות, לרבות פרטים בדבר הסדר דמי הניהול המרביים בהן.
- ב. מעסיק שלגבי עובדיו לא נקבעה קופת ברירת מחדל אחרת לפי סעיף 7, יידע את עובדיו לגבי אחת מהקרנות ברידת-מחדל הנבחרות ובדבר הסדר דמי הניהול המרביים שנקבעו לגבי הצטרפות אליה.

7. תנאים לבחירת קופת ברירת מחדל אחרת

מעסיק או ארגון עובדים (להלן - מעסיק) רשאים להתקשר בהסכם פרטני עם חברה מנהלת של קופת גמל לקצבה או קרן השתלמות, לתקופה שלא תעלה על חמש שנים, לצורך הפקדת תשלומים בעבור עובדים שלא בחרו בקופת גמל לקופת ברירת מחדל, בהתקיים תנאים אלה:

א. בחירת קופת ברירת המחדל תיעשה באמצעות הליך תחרותי, שמאפשר לכל חברה מנהלת המנהלת סוג קופת גמל שקבע המעסיק מבין הסוגים המפורטים בסעיף 2(ג) לחוק קופות גמל, הזדמנות שווה להשתתף בו (להלן - הליך תחרותי).

ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), בהליך התחרותי לא תוכל להיבחר חברה מנהלת שמתקיים בה אחד מאלה:

1) צד קשור שלה מספק שירותי סליקה של הכספים המופקדים בעד עובדיו של המעסיק לקופות הגמל, או נותן שירותי בקרה על הפקדתם, אלא אם שיעורי דמי הניהול שהציעה אותה חברה מנהלת בהליך התחרותי היו השיעורים הנמוכים ביותר שהוצעו בהליך התחרותי.

2) היא או צד קשור שלה משווקים לעובדיו של המעסיק כיסויים ביטוחים משלימים לכיסויים הביטוחים שנכללו בקופת ברירת המחדל, ואשר עלותם לא נגבית מתשלומי העובד, אלא אם שיעורי דמי הניהול שהציעה אותה חברה מנהלת בהליך התחרותי היו השיעורים הנמוכים ביותר שהוצעו בהליך התחרותי.

3) היא או צד קשור שלה נותנים למעסיק טובת הנאה כלשהי, במישרין או בעקיפין.

ג. העובדים יצורפו למסלולי ההשקעות והביטוח שהם מסלולי ברירת המחדל של קופת הגמל.

ד. היקף הכיסוי הביטוחי במסלול ברירת המחדל שבקופת גמל לקצבה לגבי שכר היסוד של עובד יכול ללכת לפחות את כל אלה:

1) כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות של מבוטח שלפחות 25% מכושרו לעבוד נפגע מחמת מצבו הבריאותי, ושכנוצאה מכך אינו מסוגל לעבוד בעבודתו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו לפי השכלתו, הכשרתו או ניסיונו.

2) כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות שיכלול, בין היתר, תשלום קצבה לבן הזוג של המבוטח למשך שארית חייו.

ה. הקריטריונים והמשקולות שלפיהם יבחר מעסיק את קופת ברירת המחדל יהיו שקופים ויפורסמו לכל המתמודדים בהליך הבחירה.

8. קריטריונים לבחינת ההצעות בהליך תחרותי לבחירת קופת ברירת מחדל

בחירת קופת ברירת מחדל תיעשה בהתאם לקריטריונים אלה בלבד :

א. מדד השירות האחרון שפורסם על ידי הממונה לגבי החברה המנהלת של קופת הגמל ולגבי סוג קופת הגמל שקבע המעסיק בהליך התחרותי.

ב. תשואת קופת הגמל במסלול ההשקעות שהוא ברירת המחדל של הקופה. התשואה שתילקח בחשבון היא התשואה המצטברת במסלול ההשקעות שהוא מסלול ברירת המחדל של הקופה, לתקופה של חמש שנים או שלוש שנים, שסיומה ביום הראשון של החודש שבו פורסם המכרז לבחירת קופת ברירת מחדל. יובהר כי בשל התקופה שמחודש ינואר 2016 ואילך יילקח בחשבון ממוצע התשואה המצטברת במסלולי ברירת המחדל של קופת הגמל לקצבה לעמיתים שאינם מקבלי קצבאות. בשל התקופה שלפני חודש ינואר 2016 תילקח בחשבון התשואה המצטברת במסלול ברירת המחדל שהוגדר בתקנון הקרן בשנים אלו.

נתוני התשואות שיילקחו בחשבון יהיו זהים לנתונים שמפורסמים על ידי הממונה על שוק ההון באתר הפנסיה-נט, גמל-נט וביטוח-נט או בכל אתר אחר שיבוא במקום. בקרן פנסיה יתווסף לשיעור התשואה, שיעור העודף או הגרעון האקטוארי המצטבר שהוצג בדוחות הכספיים של הקרן בחמש השנים או שלוש השנים, לפי העניין, שקדמו למועד פרסום המכרז לבחירת קופת ברירת מחדל.

1. ב. נכלל קריטריון תשואת קופת הגמל כאמור בסעיף זה בהליך התחרותי, ניתן להוסיף לצדו גם את הקריטריון הבא :

מדד שארפ ריבית חסרת סיכון המפורסם באתר הפנסיה-נט או גמל-נט, לפי העניין, המתייחס למסלול ההשקעות כאמור לעיל בסעיף זה, לתקופה המקבילה לתקופה לגביה חושבה תשואת קופת הגמל. משקל קריטריון זה בבחירת קופת ברירת המחדל לא יעלה על 10%.

ג. שיעור דמי הניהול המוצעים על ידי החברה המנהלת - משקל דמי הניהול בבחירת קופת ברירת מחדל לא יפחת מ-50% ; שיעור דמי הניהול המשוקלל יחושב לפי נוסחה זו :

$$Y + \frac{X}{20}$$

X - שיעור דמי ניהול מהפקדה.

Y - שיעור דמי ניהול מצבירה.

ד. שיעור דמי הניהול המוצעים על ידי החברה המנהלת בשל מקבלי קצבת זקנה חדשים שיפרשו בקרן במהלך תקופת ההתקשרות עם המעסיק – משקל קריטריון זה בבחירת קופת ברירת המחדל לא יעלה על 10%.

9. דירוג ההצעות בהליך התחרותי ובחירת זוכה

- א. דירוג המציעים ייעשה כך שהמציע שהציע את ההצעה הטובה ביותר לגבי קריטריון מסוים יקבל את מירב הנקודות שבאותו קריטריון. יתר המציעים ינוקדו באופן יחסי למציע שקיבל את מירב הנקודות עבור אותו קריטריון, בהתאם לדוגמא שבנספח א'.
- ב. המציע שייבחר יהיה המציע שקיבל את סך הנקודות הגבוה ביותר.

10. דירוג המשתתפים לפי אוכלוסיות

- א. על אף האמור בסעיף 8(ב), מעסיק רשאי לחלק את המשקולת שקבע לתשואה כמפורט בסעיף האמור לתתי משקולות, באופן שיינתן משקל שונה לכל אחד ממסלולי השקעה תלויי גיל שבמסלול ברירת המחדל. חלוקת המשקולת כאמור תיעשה בתנאי שיועץ בלתי תלוי קבע בחוות דעת כתובה שהתפלגות הגילאים של עובדי המעסיק מצדיקה מתן משקל שונה לכל אחד ממסלולי השקעות תלויי גיל. חלוקת המשקולות כאמור תוצג לכלל המשתתפים בהליך התחרותי.
- ב. על אף האמור בסעיף 8(ג), מעסיק רשאי לחשב באופן שונה את שיעור דמי הניהול המשוקלל באופן שיינתן משקל שונה לדמי ניהול שייגבו מהפקדות ולדמי ניהול שייגבו מהיתרה הצבורה, אם בהתאם לחוות דעת שניתנה בכתב על ידי יועץ בלתי תלוי, מאפייני החיסכון של העובדים מצדיקים מתן יחס שונה לדמי ניהול מהפקדות ולדמי ניהול מהיתרה הצבורה. חלוקת משקולות כאמור תוצג לכלל המשתתפים בהצעה להליך תחרותי.

11. בחירת מספר קופות ברירת מחדל

- א. מעסיק רשאי לבחור לכלל העובדים קופת ברירת מחדל אחת לקצבה וקופת ברירת מחדל אחרת לקרן השתלמות, בהליכים תחרותיים נפרדים.
- ב. מעסיק רשאי לערוך הליכים שונים לבחירת קופת ברירת מחדל לקבוצות עובדים שונות, אם יועץ בלתי תלוי קבע בחוות דעת כתובה שלקבוצות העובדים מאפיינים שונים שמצדיקים ביצוע הליך תחרותי נפרד.
- ג. מעסיק רשאי לבחור ביותר מקופות ברירת מחדל אחת לקצבה לאותה קבוצת עובדים, אם יועץ בלתי תלוי קבע בחוות דעת כתובה כי לקבוצת העובדים מבנה שכר שמצדיק פיצול ההפקדות של כל אחד מהעובדים למספר קופות ברירת מחדל.
- ד. בחירה של מספר קופות ברירת מחדל, תחייב ביצוע הליך תחרותי נפרד שבו תיבחר כל אחת מקופות ברירת המחדל ללא תלות בקופת ברירת המחדל האחרת.

12. תנאים שיחולו על חברה מנהלת

- א. חברה מנהלת לא תתקשר בהסכם שלפיו קופה שבניהולה תהיה קופת ברירת מחדל אלא אם בחירת קופת ברירת המחדל נעשתה בהתאם להוראות חוזר זה.
- ב. התקיים בחברה המנהלת של קופת ברירת מחדל אחד התנאים האמורים בסעיף 7(ב) לאחר בחירתה כקופה כאמור, תחדל מלשמש קופת ברירת מחדל.
- ג. חברה מנהלת של קופת ברירת מחדל לא תתנה את הצטרפותו של עובד לקופה או את דמי הניהול שהוצעו על ידה בהליך התחרותי, בהצטרפות למוצרים אחרים שמשווקים על ידה או על ידי צד קשור לה.

13. דיווח

- א. חברה מנהלת תעביר מדי רבעון דיווח לממונה על הסכמי ברירת מחדל שבהם התקשרה עם מעסיקים לפי הטבלה שבנספח ב' לחוזר זה.
- ב. דיווח כאמור בסעיף קטן (א), יועבר על גבי קובץ אקסל עד ליום ה-15 בחודש העוקב לחודש בו תם הרבעון באמצעות ממשק אינטרנטי בהתאם להוראות הממונה; עד לקביעת הוראות כאמור, יועבר הדיווח לכתובת הדואר האלקטרוני ElectedPension@mof.gov.il.

14. תחולה

- א. הוראות חוזר זה יחולו על כל המעסיקים במשק והחברות המנהלות של קופות גמל לקצבה ושל קרנות השתלמות.
- ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות חוזר זה לא יחולו לגבי אלה:
- 1) קופה שנגבים בה דמי ניהול לפי הוצאות בפועל לרבות לעניין הפקדת תשלומים, צירוף עמיתים ובחירה של קופה כאמור על ידי מעסיק כקופת ברירת מחדל.
- 2) הסכם ברירת מחדל שהיה בתוקף במועד פרסומו של חוזר זה עד לתום תקופת ההסכם אך לא יאוחר מיום 31 במרץ 2019. יובהר כי לעניין זה תום תקופת ההסכם לא כוללת אפשרות להארכת תקופת ההסכם.

15. ביטול חוזרים

חוזר גופים מוסדיים 2016-9-6 שעניינו הוראות לעניין בחירת קופת גמל – בטל מיום פרסומו של חוזר זה.

16. תחילה

מועד תחילתו של חוזר זה ביום פרסומו.

דורית סלינגר
הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון

נספח א' - דירוג ההצעות בהליך התחרותי

להלן יפורט הליך דירוג ההצעות של החברות המנהלות בהתאם לקריטריונים שנקבעו:

1. הצעה שתדורג בקריטריון מסוים מבין הקריטריונים הקבועים בסעיפים כהצעה הטובה ביותר מבין כל ההצעות (לדוגמה, הצעה שבה דמי הניהול הם הנמוכים ביותר) תקבל עבור אותו קריטריון ציון שהוא שווה ערך למשקולת שקבע המעסיק.
2. הציון שיינתן לחברה מנהלת ששיעור דמי הניהול המשוקלל שהוצע על ידה בהליך התחרותי איננו השיעור הנמוך ביותר שהוצע בהליך כאמור, לגבי קריטריון דמי הניהול, ייקבע בהתאם לנוסחה שלהלן:

$$S_t = w * \frac{F}{f_t}$$

S_t - ציון החברה המנהלת להצעת דמי הניהול שהציעה;

w - סכום המשקולת שקבע המעסיק לקריטריון דמי הניהול;

F - שיעור דמי הניהול המשוקלל הנמוך ביותר שהוצע על ידי החברות המנהלות המדורגות;

f_t - שיעור דמי הניהול המשוקלל שהוצע על ידי החברה המנהלת המדורגת.

3. הציון שיינתן לחברה מנהלת לגבי הקריטריונים הקבועים בסעיפים 8(א) ו- (ב), שלא דורגו כהצעות הטובות ביותר בהליך התחרותי, ייקבע בהתאם לנוסחה שלהלן:

$$S_t = w * \frac{y_t}{Y}$$

S_t - ציון החברה המנהלת לקריטריון הרלוונטי;

w - סכום המשקולת שקבע המעסיק לקריטריון הנמדד;

Y - ביצועי החברה המנהלת שדורגה כטובה ביותר בקריטריון שנקבע, לדוגמה, התשואה המצטברת הגבוהה ביותר;

y_t - ביצועי החברה המנהלת המדורגת בקריטריון שנקבע, לדוגמה, התשואה המצטברת בהצעה המדורגת.

4. דוגמה לדירוג הצעה של חברה מנהלת המשתתפת במכרז (להלן - **החברה המציעה**) בהנחה שמעסיק קבע במכרז משקולות של 15% לשירות, 15% לתשואה ו-70% לדמי הניהול המוצעים במכרז. הצעת דמי הניהול הנמוכה ביותר במכרז עמדה על 1% מהפקדות ו-0.1% מצבירה (שיעור דמי ניהול משוקלל של 0.15%), ההצעה של החברה המציעה עמדה על 2% מההפקדות ו-0.2% מהצבירה (שיעור דמי ניהול משוקלל של 0.3%); התשואה המצטברת הגבוהה ביותר של חברה שהשתתפה במכרז עמדה על 50% והתשואה של החברה המציעה עמדה על 47%; מדד השירות של החברה המציעה עמד על 78 נקודות והחברה דורגה במקום הראשון במדד זה -

משתנה	משקולת	ערך כמותי	דירוג	ציון
מדד שירות	15	78	1	15
תשואה מצטברת של קופת הגמל	15	47%	3	14.1=15*(50%/47%)
דמי ניהול	70	0.3%=0.2%+(20/2%)	2	35=70*(0.3%/0.15%)
סה"כ	100	לא רלוונטי	לא רלוונטי	64.1

נספח ב' - דיווח לממונה על הסכמי ברירת מחדל

להלן המידע שחברה מנהלת נדרשת לדווח לממונה מדי רבעון ביחס לכל אחד מהסכמי ברירת המחדל:

1. שם הקובץ

הקובץ יישא את השם הבא EPxxxxxxxx_Tnum_qqyy. xlsx. כאשר:

1. xxxxxxxxxxxx מציין את מספר הזיהוי של החברה (ח.פ.);

2. T - מציין סוג דיווח (g- גמל, p- פנסיה);

3. num מציין את מספר אישור קופת הגמל;

4. qq - ציון מספר הרבעון המדווח (01,02,03,04);

5. yy - ציון השנה המדווחת;

6. סיומת הקובץ תהיה xlsx בלבד.

2. תוכן הקובץ

שם מעסיק	מספר מזהה מעסיק	מספר עובדים אצל מעסיק	שכר ממוצע	מועד תחילת ההסכם	מועד תום ההסכם	משקולת שירות	משקולת תשואה	משקולת דמי ניהול	ציון כללי	שיעור דמי ניהול מצבירה	שיעור דמי ניהול מהפקדה

כללי

בשנת 2016 נכנס לתוקפו חוזר גופים מוסדיים 2016-9-8 (3.7.2016) (להלן – **החוזר**), שבהתאם להוראותיו נערכו עד היום שני הליכים לקביעת קרנות נבחרות. מטרת הליך קרנות נבחרות היתה ועודנה שיפור המענה הניתן לכשלי שוק הקיימים בשוק הפנסיה בישראל, שפגעו בציבור החוסכים ובפרט בעובדים הלא מאוגדים, וכן לסייע להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק החיסכון הפנסיוני אשר ערב כניסת החוזר לתוקפו נשלט על ידי חמש קרנות הפנסיה הגדולות שנתח השוק שלהן מהפקדות ומנכסים עמד על כ-95% ו-97%, בהתאמה.

במהלך השנים שחלפו מכניסת החוזר לתוקף כאמור, אנו עדים לתחילתה של מגמה מבורכת בשוק קרנות הפנסיה החדשות, שהביאה לכך ששיעור דמי הניהול הממוצעים למצטרפים חדשים ולכלל העמיתים פחת משמעותית ביחס לשיעור שהיה קיים בשוק הפנסיה ערב הרפורמה, ולכך שהקרנות הנבחרות שזכו בהגנת ינוקא בשל היותן בעלות נתח שוק מזערי בהפקדות, החלו להיות גורם תחרותי ואטרקטיבי, והגדילו את חלקן בכמות המצטרפים. בנוסף, נתוני נתחי השוק מצביעים על תחילתה של מגמת עליה בנתח השוק של הקרנות הנבחרות בסך ההפקדות ובסך הנכסים, אולם מגמה זו טרם מוצתה ותהליך השינוי עדיין נמצא בעיצומו. במקביל, אנו עדים להליכי מיזוג שונים בשוק קרנות הפנסיה אשר תוצאתו היא צמצום מספר השחקנים בשוק.

לאור השינויים האמורים בשוק ולקראת פרסום ההליך לקביעת קרנות נבחרות, תוקן החוזר ונקבע בו שההגנה הניתנת בהתאם לסעיף 4(ג) תותאם למצב השוק הנוכחי. ההגנה המוצעת תהיה מדורגת ותקבע עדיפות שונה בין השחקנים הקיימים לבין שחקנים פוטנציאליים חדשים.

בנוסף, תוקן החוזר ונקבעו בו קריטריונים נוספים על פיהם רשאי מעסיק לערוך הליך תחרותי לבחירת קרן ברירת מחדל עבור עובדיו.

סעיף 4 לחוזר

כאמור לעיל, התהליך להגדלת נתחי השוק של הקרנות שערב ההליך הראשון והשני היו בעלות נתחי שוק מזעריים, רק החל ועל כן נדרש להמשיך ולתמוך בתהליך זה. כמו כן, בעת האחרונה, חל צמצום במספר קרנות הפנסיה כתוצאה מהליכי מיזוג בשוק החיסכון הפנסיוני, דבר המגביר את הצורך בעידוד גופים חדשים נוספים להקים קרן פנסיה ולהרחיב את מספר השחקנים בשוק. לאור האמור, נקבע בסעיף קטן (ג) כי הקריטריונים לקביעת קרן נבחרת, ייקבעו באופן שייתן יתרון לקרנות הפנסיה החדשות המקיפות, שנתח השוק שלהן מתוך סך ההפקדות לקרנות הפנסיה החדשות המקיפות, עומד על שיעור של 10% או פחות וזאת, תוך מתן יתרון גדול יותר לקרנות פנסיה שנתח השוק שלהן עומד על 5% או פחות, לרבות קרנות חדשות. המנגנון לקביעת היתרון המדורג כאמור ייקבע במסגרת תנאי ההליך.

ואולם, על מנת שנתח השוק על פיו יינתן היתרון לקרנות הפנסיה כאמור לעיל יותאם במידה המיטבית למצבן של הקרנות ערב עריכת ההליך התחרותי, נקבע כי היתרון לו תהיה זכאית קרן הפנסיה, אם בכלל, יקבע בהתאם לנתחי השוק שלה בשני המועדים הבאים במצטבר: (1) בשנה הקלנדרית שקדמה למועד הקובע (2) בחודשים ינואר עד יוני שקדמו למועד הקובע.

במטרה לתת משקל לשינויים בנתחי השוק, כתוצאה מהעברות ניהול מרצון אגב הליך מיזוג, שכבר אירעו או שצפויים לקרות עד למועד הקובע (1 בנובמבר 2021), נקבע כי חברה המנהלת של קרן פנסיה שבניהולה קיימת כבר

היום קרן פנסיה נוספת או שצפויה לעבור לניהולה קרן פנסיה נוספת, כחלק מהליך מיזוג, יחושב נתח השוק בגינה, לעניין שני מועדי החישוב האמורים, ביחס למצבת כלל הקרנות החדשות המקיפות כפי שהוא צפוי להיות במועד הקובע.

סעיף 8 לחוזר

במטרה לשפר את תוצאות ההליך התחרותי לבחירת קופת ברירת מחדל שמבקשים מעסיקים לערוך עבור עובדיהם, הורחבה רשימת הקריטריונים שהמעסיק יכול לבחור לעשות בהם שימוש במסגרת ההליך.

בהתאם לכך נקבע בסעיף קטן (ב) כי בהליך תחרותי בו בוחר המעסיק לכלול את פרמטר התשואה, הוא יוכל לקבוע כי פרמטר זה יבחן על פני תקופה של שלוש או חמש שנים, בהתאם לבחירת המעסיק מראש בהליך.

כמו-כן, בסעיף קטן (ב1) נקבע כי בהליך תחרותי בו נכלל קריטריון תשואת קופת הגמל בהתאם להוראות סעיף קטן (ב), ניתן יהיה להוסיף לצדו את קריטריון "מדד שארפ ריבית חסרת סיכון" המפורסם באתר "הפנסיה נט" או "גמל-נט". מדד השארפ שיימדד בהליך יתייחס למסלול ההשקעות על פיו נמדדת תשואת קופת הגמל בהתאם לתקופה המקבילה לתקופה לגביה חושבה תשואת קופת הגמל, קרי שלוש או חמש שנים. המשקל המקסימלי שיינתן לקריטריון זה במסגרת ההליך התחרותי לבחירת קופת ברירת מחדל יהיה 10%.

בנוסף לכך, נקבע בסעיף קטן (ד) כי במסגרת הליך תחרותי לבחירת קופת ברירת מחדל שעורך מעסיק, יהיה באפשרותו להוסיף קריטריון הנוגע לשיעור דמי הניהול המוצעים על ידי החברה המנהלת בשל מקבלי קצבת זקנה חדשים שיפרשו בקרן במהלך תקופת ההתקשרות. המשקל המקסימלי שיינתן לקריטריון זה במסגרת ההליך התחרותי לבחירת קופת ברירת מחדל יהיה 10%.